

cat a un turó que té forma de mamella (*DECH* III, 791a37ss.; *DECat* v, 405a24-48),

Amb sentit igual i aplicació anàloga: *Roca de la Mamella*, a Palanques (Ports de Mlla.) (xxvii, 190.16). *Les Mamelletes*, senya de pescadors, a Santa Pola (Camp d'Elx) (xxxvi, 131.2) també tals senyes en el Princ., segons el recull de Pineda i el llibre de M.T. Montanya, a la Costa de Ponent. *Sa Mamellada*, nom d'una tartera a Campanet (Mallorca) (xl, 85.20). Cf. *Montmagastre*, *Montmalús*, arts. infra.

Màmet, Beni-, V. *Mafumet*

MAMONTELL

Muntanya en el vessant esquerre de la vall d'Arinsal, a la parròquia de la Maçana (Andorra) (NLL recollit per Coromines, 1931).

ETIM. En *E.T.C.* II, 25, vaig proposar MAGNUS *MONTELLUS d'un dim. de MONS 'turó'. Però fa escrupol l'ordre de mots, essent amb un adjectiu poc vivaç com MAGNUS 'gran', que només veiem en *Vallmanya*, *Casamanya* i poques combinacions estereotipades; i amb l'adjectiu en 2n. lloc. Val més partir de *Mal-montell*: així desapareix aquesta objecció i l'eliminació de la -l de *mal-* (dissim. etc.) es torna inobjectable; cf. *Malportell*, *Malpàs* etc.; i a França, on hi ha molts *Maupertuis*, *Marmoutier*, *Marmont* i també hi recordo un *Marmontel* menys conegut.

Mampel, V. *Vimpèlec* (s.v. *Vin-misc.*)

MANACOR

La ciutat del Centre-Est de Mallorca.

Com que la doctrina històrico-etimològica publicada en el vol. I, pp. 196-199, no havent-lo pogut redactar En Coromines, més que en part, va restar vacil·lant i en part contradictòria, si bé ja suficient quant a dades fonamentals, i encertada en molts punts: ací ens limitarem a fer-hi una llista de rectificacions i millores, remetent a pàg. i línia d'aquell article.

196.12f. i ss. La forma de la butlla d'Innocenci IV no té cap valor probatori: evident pseudo-etimologia curialesca, subjectada al ll. *monachorum* 'dels monjos': uns monjos o convent sense fonament històric; gens no la confirma la grafia *Monacur* d'un mapa it., de 1575: les dades dels mapes antics no tenen cap valor toponomàstic: res no proven ni els detalls de llurs lletres (plens d'errors dels delineants) ni llur col·locació, merament aproximada.

MENC. ANT. importants i més valuoses són *Manachor* en el *Rept.* (Bof. 142) i *manaqûr* en el

seu text aràbic (ed. Busquets 252.2 i 277); en el qual, però, només hi ha escrites les consonants *mnqur*; i *Manacor* en el Marsili (ed. Quadrado, 82). En total, es diria *Manacor*, com avui, des de la Conquesta.

També des del punt de vista de la Lingüística són falsos els fonaments de l'etim. *monachorum*. En els art. respectius hem provat allí que no vénen de mots en -ORUM (genitiu pl.) ni *Formenter*, *Termenor*, *Argentor* ni *Lavanor*: tots ells són compostos amb mots aràbics (o mossàrabs arabitzats). És ja significativa la *q* oberta de *Manacor* en contrast amb la *-q*-tancada de *Formenter* i dels mots catalans en -or. El nostre judici decidit ha de ser que l'etimologia MONACHORUM és falsa del tot, i radicalment desorientada.

197.20. És incert un it. *Manaccore*, res d'això en els nomenclàtors ni enciclopèdies italianes;¹ si malgrat tot hi ha res d'això i és a l'Apúlia, no ens orientaria, car essent nom insignificant seria dut allà pels catalans en memòria de l'insigne nom mallorquí.

198.10. Els portuguesos se'n preocupaven a causa de llur NL *Pena-macor*. Però l'explicació d'aquest per PINNA MALA COLORE 'roca de color obscur tèrbol' (la -l- es perd normalment en portuguès) no presenta cap dificultat: al meu entendre s'imposa; però en català un tal ètimon és inconciliable amb *Manacor*. Més evident encara, que ni l'un ni l'altre tenen res a veure amb el sard *Macomer*. del qual discrepen fonèticament d'un cap a l'altre, sense trànsit concebible.

197.9 i 198.18. És embullar sense solta la qüestió enllaçar-hi aqueix *Mobar(îga Monchal*: la -b- o no és res o, si fos aspirada, no hi ha hagut mai aspirada en *Manacor* (cb és k, en les grafies *Manachor*, o *Monachorum*: mer símbol de -k); l'altre mot és l'ár. *mubâraka* 'beneïda' que els moros ficaven pertot. (197.5, 97.25, 198.4).

Les úniques mencions antigues que ens poden guiar, per llur semblança, innegable, amb el nom de *Manacor*, ens orienten palpablement cap a una etimologia aràbiga. Són:

1) *Abenimonacal* (197.5 i n.11) nom d'una alqueria, atribuïda, en doc. de 1236, al districte de Montueri; àdhuc és possible que s'apliqui al mateix *Manacor*,² i si no, almenys és repetició variant del nom, en un paratge immediat.

2) «*Alchariam* que dicitur *rabal Abemenico*» en el *Rept.* d'Eivissa: era en el quartó d'Algarb, tocant amb el de Portmany i Alhauet (o sigui S. o SO. de l'illa, Macabich, *Feud.* 64.74, comprovat en el ms. (lín. 41).

Com ja vaig dir, amb aplaudiment de Miquel Dolç, en la seva recensió de l'obra, la menció (1) és preciosa i dóna ja un ètimon aràbic sostenible, només amb la levíssima esmena de -nim- en -num-: *Aben*